

ГРОМАДСЬКА РАДА ДОБРОЧЕСНОСТІ

вул. Механізаторів, 9, м. Київ, 03109

<https://grd.gov.ua>

Затверджено
Громадською радою доброчесності
8 травня 2017 р.

ВИСНОВОК

про невідповідність кандидата на посаду судді Верховного Суду Романюка Ярослава Михайловича критеріям доброчесності та професійної етики

Проаналізувавши інформацію про **Романюка Ярослава Михайловича** (далі – Кандидат), який перебуває на посаді Голови Верховного Суду України, Громадська рада доброчесності виявила дані, що дають підстави для висновку про невідповідність Кандидата критеріям доброчесності та професійної етики.

Кандидат перебуває на посаді судді з 1995 року, у 2005 році обраний суддею Верховного Суду України. У 2011 році став першим заступником Голови Верховного Суду України, на підставі Постанови Пленуму Верховного Суду України від 17.05.2013 р. № 1 перебуває на посаді Голови Верховного Суду України. Наказом Президента України від 15.12.2014 р. № 929/2014 включений до персонального складу Ради національної безпеки і оборони України.

1. Щодо ухвалення Кандидатом свавільних рішень.

14.03.2008 р. Кандидат у складі колегії суддів Верховного Суду України взяв участь у постановленні ухвали Верховного Суду України від (додаток 1). Цією ухвалою стороні було відмовлено у задоволенні скарги про перегляд рішення районного суду Хмельницької області від 19.01.2001 р., ухвали Апеляційного суду Хмельницької області від 1.03.2004 р. та ухвали колегії суддів Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 22.08.2002 р. на підставі рішення Європейського суду з прав людини від 3.05.2007 р. у справі «Бочан проти України», яким встановлено порушення п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

У подальшому рішення Верховного Суду України переглянуто Європейським судом з прав людини від 05.02.2015 р. у справі «Бочан проти України (№ 2)» (додаток 2), де у пунктах 63, 64 Суд дійшов такого висновку:

*„[у] своїй ухвалі від 14 березня 2008 року **Верховний Суд України грубо викривив висновки рішення Суду від 3 травня 2007 року**. Зокрема, Верховний Суд України зазначив, що Суд встановив, що рішення національних судів у справі заявниці були законними та обґрунтованими і що їй було присуджено відшкодування у зв'язку з порушенням гарантії щодо «розумного строку», а ці твердження є явно некоректними (див. [пункти 13-18 та 21](#)).*

*64. Суд зауважує, що обґрунтування Верховного Суду України становило не просто інше розуміння правового документу. Суд вважає, що **обґрунтування Верховного Суду***

*України можна тлумачити лише як «грубе свавілля» або «відмову у правосудді» у тому розумінні, що викривлений виклад рішення 2007 року у першій справі «Бочан проти України» (Bochan v. Ukraine) призвів до руйнування намагань заявниці домогтися розгляду у рамках передбаченої національним законодавством процедури касаційного типу її майнових вимог на підставі рішення Суду у попередній справі (див. [пункти 51-53](#)). У зв'язку з цим слід зазначити, що у своєму рішенні 2007 року Суд встановив, що, зважаючи на обставини, за яких Верховний Суд України передавав справу заявниці до нижчестоящих судів, **сумніви заявниці щодо безсторонності суддів, які розглядали справу, включаючи суддів Верховного Суду України, були об'єктивно обґрунтованими** (див. [пункти 13-15](#)).*

65. Відповідно з огляду на висновки Суду щодо характеру та наслідків недоліків ухвали Верховного Суду України від 14 березня 2008 року (див. [пункти 63-64](#)) слід зробити висновок, що **оскаржуване провадження не відповідало вимозі [пункту 1 статті 6 Конвенції щодо «справедливого суду» і що було порушення цього положення](#)**”.

Відповідно до Кодексу суддівської етики (ст.1) суддя, серед іншого, повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду.

Водночас, Європейський суд з прав людини прямо констатував викривлення свого рішення ухвалою Верховного Суду України, в постановленні якої брав участь Кандидат, що було кваліфіковано як **«грубе свавілля» та «відмова у правосудді»**.

2. Щодо невідповідності Кандидата антикорупційним критеріям.

2. 1. Відповідно до декларації родинних зав'язків Кандидата (додаток 3), його донька, Романюк Христина Ярославівна з 30.10.2012 р. по 30.06.2014 р. займала посаду секретаря судового засідання в Київському апеляційному господарському суді; з 01.07.2014 р. по 08.09.2014 р. - посаду спеціаліста 2 категорії аналітично-інформаційного відділу в Київському апеляційному господарському суді; з 09.09.2014 р. по 28.04.2016 р. - посаду провідного спеціаліста з розгляду звернень та надання інформації у Вищому господарському суді України. З 29.04.2016 р. донька Кандидата займає посаду головного консультанта відділу систематизації законодавства у Верховному Суді України.

За інформацією з досьє Кандидата, сукупний дохід його доньки за 2012 – 2016 роки склав 269 236 грн. Разом з тим, відповідно до даних Державного реєстру речових прав на нерухоме майно Романюк Христина Ярославівна 28.04.2014 р. набула у власність на підставі договору дарування квартиру в елітному будинку в м. Києві по вул. Печерський узвіз (додаток 4). Попереднім власником квартири є рідна сестра Кандидата, яка придбала квартиру на підставі договору купівлі-продажу від 28.11.2007 р. (додаток 5). При цьому, згідно із анкетною кандидата, сестра працює вчителькою математики середньої загальноосвітньої школи у м. Львові, а її дохід за 2012 – 2016 роки відповідно до даних з досьє Кандидата склав лише 210 462 грн. Викладене породжує обґрунтований сумнів у спроможності сестри Кандидата набути у власність квартиру у елітному поселенні у м. Київ. Факт відчуження квартири на користь доньки Кандидата може свідчити про те, що квартира набувалася за кошти Кандидата в інтересах його родини.

Крім того, донька Кандидата є власницею транспортного засобу Land Rover Freelander, зареєстрованого на її ім'я 12.07.2013 р., коли вона перебувала на посаді секретаря судового засідання Київського апеляційного господарського суду. Відповідно до інформації з досьє Кандидата, в період 2012 – 2016 років Романюк Христина Ярославівна здійснила 15 закордонних поїздок, загальною тривалістю 131 день. Таким чином, стиль життя доньки Кандидата не відповідає задекларованим доходам.

2. Як стало відомо Громадській раді доброчесності, в рамках кримінальних проваджень №№1201600000000199, 42015000000001181 органами Національної поліції під процесуальним керівництвом Генеральної прокуратури України було встановлено, що службові особи Українського Центру оцінювання якості освіти, використовуючи своє службове становище, порушуючи правила захисту інформації, в інтересах третіх осіб, протиправно, систематично вносячи зміни до програмного забезпечення, ймовірно завищували певним особам результати ЗНО. Такі дії надали незаконні переваги у доступі до вищої освіти близько двом тисячам абітурієнтів, переважно дітям керівників органів державної влади вищого рівня, правоохоронних органів, працівників системи освіти, народних депутатів України та їх помічників, та обмежило можливість отримання освіти талановитою молоддю, яка мала на це законне право. За наявною інформацією (відповідний файл був розміщений на офіційному веб-сайті ГПУ) серед осіб, які отримали незаконні переваги, є Романюк Христина Ярославівна, ініціали та вік якої співпадають з ініціалами та віком доньки Кандидата.

Викладене дає підстави підстави для висновку щодо невідповідності Кандидата антикорупційним критеріям.

3. Підтримка “законів 16 січня” та протидія судовій реформі

3. 1. На офіційному веб-порталі Верховного Суду України міститься [посилання](#) на брифінг кандидата від 17.01.2014 р. із приводу прийняття Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та процесуальних законів щодо додаткових заходів захисту безпеки громадян», відомих як “закони 16 січня”, що спричини ескалацію конфлікту на Майдані під час подій Революції Гідності.

Під час брифінгу Кандидат від імені судової спільноти України привітав прийняття положень нового законодавства та заявив, що його прийняття не свідчить про зміну Україною політичного вектору, а навпаки, демонструє, що Україна залишається прихильником європейської інтеграції й реформує своє законодавство у відповідності до європейських стандартів. Окрім того, 11.01.2014 р. Кандидат звернувся із [відео-зверненням](#), де висловив занепокоєність подіями в Україні у зв'язку із масовими акціями протесту під будівлями судів під час Революції Гідності та відповідно просив забезпечити належний захист суддів, який матеріалізувався у одному із диктаторських законів 16 січня.

Громадська рада доброчесності відзначає, що зазначений вище закон входив у склад пакету законів, прийнятих Верховною Радою України 16.01.2014 р., та які, згідно із позицією держави та суспільства, а також [міжнародної спільноти](#) були спрямовані на обмеження прав

громадян на свободу слова, совісті, мирні зібрання.

На переконання Громадської ради доброчесності, публічна підтримка вказаних Законів, озвучена Кандидатом під час брифінгу 17.01.2014 р., суперечить статті 17 Кодексу суддівської етики, з урахуванням Коментаря, затвердженого рішенням Ради суддів України від 04.02.2016 р. № 1, оскільки підриває авторитет судової системи в цілому та стосувалася політичної ситуації в державі.

3. 2. Відповідно до інформації з відкритих джерел Кандидат виступив ініціатором звернення Верховного Суду України до Конституційного Суду України з приводу неконституційності положень Закону України “Про судоустрій і статус суддів” від 02.06.2016 р. щодо формування нового Верховного Суду. 05.10.2016 р. Верховний Суд України за підписом Кандидата звернувся з конституційним поданням до КСУ (додаток 6). Таким чином, можна дійти висновку, що Кандидат дотримується поглядів про неконституційність положень закону, якими передбачена ліквідація Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів і формування оновленого Верховного Суду на конкурсній основі. У конституційному поданні прослідковується думка, що суди може ліквідувати лише Президент, а не Верховна Рада, тому судова реформа є неконституційною. Крім того, у конституційному поданні зазначено, що *«в разі реорганізації Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів та утворення Верховного суду працюючі судді Верховного Суду України мають бути переведені на посади суддів Верховного Суду як суду того самого рівня без конкурсу й навіть без їх згоди на це»*.

Враховуючи наведене, Громадська рада доброчесності вважає, що минула діяльність Кандидата в якості судді Верховного Суду, його професійна поведінка та ставлення до етичних норм не сприяли підтриманню авторитету судової влади та віри громадян у справедливість найвищої судової інстанції. Репутація Кандидата в суспільстві не дозволяє вважати, що його призначення суддею до Верховного Суду буде сприяти відновленню довіри до судової влади.

Водночас цей висновок можна доповнити додатковою інформацією щодо Кандидата.

1. На адресу Громадської ради доброчесності надійшли повідомлення від громадян, які стверджують про ймовірне порушення Кандидатом норм законодавства України та міжнародних стандартів під час розгляду судових справ (додатки 7 - 11).

Зокрема, Кандидат у складі колегії суддів Верховного Суду України ухвалою від 26.05.2015 р. відмовив заявнику у допуску його заяви про перегляд рішення Святошинського районного суду м. Києва від 04.11.2014 р., ухвали Апеляційного суду м. Києва від 23.12.2014 р. та ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 28.01.2015 р. у спорі про визнання недійсним договору купівлі-продажу частини гуртожитку (додаток 7).

Спір стосувався Договору купівлі-продажу частини приміщень гуртожитку, укладеного 31.08.2009 р. – під час дії мораторію на відчуження гуртожитків, встановленого Законом України від 04.09.2008 р. №500-VI, який набрав чинності 01.01.2009 р. З огляду на вказане, Громадська рада доброчесності вважає обґрунтованими доводи звернення Петренка В.М. в тій частині, що кандидат внаслідок недбалості або умислу, відмовляючи у допуску справи до

перегляду Верховним Судом України, зазначив невірну дату оспорюваного договору – **09.10.2007** р., у зв'язку із чим дійшов до висновку, що положення Закону №500-VI, який набрав чинності **01.01.2009** р., до спірних правовідносин, не підлягали застосуванню.

2. У відповідь на запитальник Громадської ради доброчесності Кандидат вказав, що був членом Комуністичної партії Радянського Союзу: “Вступив у 1982-1984 р.р. (точно не пам'ятаю), вийшов у 1991 р.” (додаток 12). У відповідному пункті (розділ 5 пункт 2) анкети на посаду судді Кандидат зазначив: «Із часу набуття Україною незалежності не був і не є членом політичних партій, громадських організацій та/або професійних спілок.»

Відповідно до частини четвертої статті 19 Регламенту Громадської ради доброчесності за наявності важливої інформації Рада у подальшому може окремим рішенням змінити або скасувати висновок, або затвердити новий висновок.

Додатки:

1. Ухвала ВСУ від 14.03.2008 р.;
2. Рішення ЄСПЛ у справі «Бочан проти України (№2)»;
3. Копія Декларації родинних зав'язків за 2016 р.;
4. Інформаційна довідка з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно №80774361;
5. Інформаційна довідка з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно №80772536;
6. Текст Конституційного подання (лист від 05.10.2016 р. № 1-3587/0/8-16);
- 7-11. Повідомлення, що надійшли на адресу Громадської ради доброчесності
12. Запитальник, надісланий Кандидатом Громадській раді доброчесності.

**Координатор
Громадської ради доброчесності**